

СЕЛЕКЦІЯ ТА СОРТОВИВЧЕННЯ У ПЛОДООВОЧІВНИЦТВІ І ВИНОГРАДАРСТВІ

Іванов І.С.

студент факультету агротехнологій та екології

Євстафієва К.С.

асистент кафедри плодовоовочівництва,
виноградарства та біохімії

*Таврійський державний агротехнологічний
університет ім. Дмитра Моторного
м. Мелітополь, Україна*

ПІДБІР СОРТІВ ІНЖИРУ ЗВИЧАЙНОГО (FICUS CARICA L.) ДЛЯ ВИРОЩУВАННЯ У СТЕПОВІЙ ЗОНІ УКРАЇНИ

Світовим трендом здорового способу життя нині є споживання свіжого та сушеного інжиру, який вважається дієтичним продуктом і широко використовується в якості солодошів для діабетиків. Сьогодні США, Туреччині, Греції та Іспанія є первинними виробниками сушеного інжиру. В сушених плодах інжиру не міститься насичених жирів, в тому числі холестерину, тому він є гарним дієтичним продуктом[1]. Зі зміною клімату б бік потепління Україна має перспективу для вирощування такої субтропічної культури, як інжир. Проте не достатньо вивчений сучасний асортимент та перспективні сорти ожини в Україні.

Мета роботи полягає в аналізі сучасного асортименту інжиру звичайної на ринку продукції плодових культур в Україні.

В Державному реєстрі сортів рослин, придатних да поширення в Україні на 2019 рік зовсім не представлені сорти інжиру. Сучасний асортимент інжиру в Україні представлений у Нікітському ботанічному саді - Національному науковому центрі та в Хорольському ботанічному саді — природоохоронній території загальнодержавного значення.

Генофонд інжиру в Нікітському ботанічному саді - Національному науковому центрі в даний час представлений наступними видами: *F. afghanistanica* Warb., *F. carica* L., *F. palmata* Forsk., *F. pseudo - carica* Miq., *F. virgata* Roxb. і налічує 310 сортів і форм, з них 52 вітчизняної і 100 сортів зарубіжної селекції. Кращі сорти інжиру отримані з Тунісу, Франції, Італії, США, Албанії, Грузії [2]. В Хорольському ботанічному саді є «Сад субтропічних плодових культур», де зростають види рослин у кількості: *Z. jujuba* - 51 шт., *D. virginiana* - 26, *D. lotus* - 5, *A. triloba* - 70, *F. carica* - 8, *P. granatum* - 6 шт. та окремі екземпляри цих видів, що зростають у розсаднику за межами території ботанічного саду [3]. Світовий сортимент інжиру, за даними відомого селекціонера Кондіта, перевищує 600 сортів [4].

Акліматизовані такі відомі сорти, як Великий Білий, Зелений, Фіолетовий, Чорний Пізній, Фініковий, Далматський, Сірий, Адріатичний, Муасон, Сари Лоб, Білий з Іскії (*White Ischia*), Кадота (*Kadota*), Фініковий Неаполітанський (*Datte de Naples*) які і в даний час є кращими. В результаті багаторічної селекційної роботи (внутрішньовидова і віддалена гібридизація, апоміксис, індукований мутагенез) Нікітським садом отримані нові сорти інжиру: Нікітський Ароматний, Консервний Нікітський, Подарунок Жовтню, Жовтоплідний, Сабруція Рожева, Зміна, що відповідають сучасним вимогам.

Всього Нікітським садом в Державне сортовипробування переданий 31 сорт інжиру, 19 з них селекції Сада [2].

В зоні Північного Степу Передирій В.М. більше восьми років успішно вирощує як вкривну культуру інжир таких сортів як Далматський, Брунsvік та сорт невідомого походження під назвою Керченський, отримуючи при цьому за сезон до 5 кг зрілих плодів з куща. В Хорольському ботанічному саді вивчають партенокарпічні сорти: Міссен, Адріатичний білий, Рандино, Сірий ранній, Вердино, Фіолетовий, Далматський, Брунsvік (Чапла), Муасон чорний, Гібрид Шеферіста, а також невідомий сорт, отриманий з м. Керч і для зручності обліку досліджень називаємо як Керченський[2].

Література.

1. Vinson, J. A. The Functional food properties of figs. *Cereal Foods World*, 1999; 44(2): P. 82-87.
2. Е.Л.Шишкина. Создание генофонда інжира в Никитском ботаническом саду и его использование. Труды Никитского ботанического сада. 2010. Том 132, С. 184 -188.
3. Красовський В. В. Субтропічні плодови культури в аспекті Ботаніко-екологічної освіти Хорольського ботанічного саді. Наукові доповіді Національного університету біоресурсів і природокористування України . - 2014р. - № 3. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nd_2014_3_15.pdf
4. Condit I.J. The Fig. - Waltham, Mass. Chronica Botanica Co., 1947. - 222 p.
5. Красовський В. В. Деякі морфологічні та біоекологічні особливості інжиру звичайного (*figus carica l.*) як потенціал адаптивних ознак при інтродукції у лісостеп України / В. В. Красовський // Вісник Черкаського університету. Біологічні науки. - 2013. - Вип. 2. - С. 42-46. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchuB_2013_2_9